

شیخ الاسلام محمد بن عبد الوہاب

الأصول الثلاثة

بہ کسروی

ورکیزانی

فیضان محمد عبد

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.forumarabia.com

الاصول الثلاثة
به كوردی

الاصول الثلاثة

به كوردی

- ١- خوات كییه؟
- ٢- دینت چییه؟
- ٣- پیغه مبهرت كییه؟

نووسینی

شیخ الاسلام محمد بن عبدالوهاب

ومرگیړانی

نهوا محمد سعید

ماڻي له چاپډانه وهی پاريزراوه بډ نوسينگه ی ته فسیر

ناولی کتیب: **الاصول الثلاثة به کوردی**
 نوسنډ: **محمد عبدالوهاب**
 وهرگیرانسی: **نخوا محمد سعید**
 بډلو کورنډنومو: **لوسینگه ی ته فسیر بډ بډلو کورنډنومو راگه بالډن**
 نه خښه سازی: **جمعه صدیق کاکه**
 خښه ت: **نهوراد کڙی**
 هرگ: **امین مخلص**
 نوږه و سلی چاپ: **به کم ۱۴۳۱ ک - ۲۰۱۰ ز**
 تیرال: **۲۰۰۰ ډانه**

له بهرنه بهرامی کلتی کتیبخانه کان (مارمې سپاردلی (۹۷۹) ی سلی ۲۰۰۹ ی درلوملن

بډ بډلو کورنډنومو و واکه یانډن
همچیز - شمعی دلدکا - ژیر کونلی شهرین پلاص
ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۲۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
موبایل: ۰۷۷۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

www.al-tafseer.com

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

خوینهری به‌پێژ: ره‌حمه‌تی خوات لی بی، نه‌وه
بزانه، ئیمه‌ دهبی چوار مه‌سه‌له‌ فیربین و بیزانین:
یه‌که‌م: زانست و زانین، که بریتیه‌ له‌ ناسینی
خوا(الله)و، ناسینی پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی و، ناسینی ئیسلام
به‌ به‌لکه‌وه‌.

دووه‌م: کارکردن به‌م زانست و زانینه‌.
سییه‌م: بانگه‌وازیکردن بو‌ نه‌م زانسته‌.
چواره‌م: ئارامگرتن له‌ سه‌ر نه‌وشتانه‌ی دهبه‌
مایه‌ی نازار له‌و پێگایه‌.

به‌لکه‌ی راستی نه‌م چوار مه‌سه‌له‌یه‌ش،
فه‌رمایشتی خوای گه‌وره‌یه‌، که دمه‌هرموی:

١- به‌لکه‌ی مه‌سه‌له‌ی یه‌که‌م، زانست و زانین بریتیه‌ له‌ ﴿إِلَّا
الَّذِينَ آمَنُوا﴾ چونکه ئیمان، ته‌نها به‌زانست و زانینه‌وه‌ دهناسری،

﴿وَالْعَصْرِ ۝١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَيْرٌ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا
بِالصَّبْرِ ﴿٢﴾ العصر

واته: سویند به پۆژگار، که کاتیکه بۆ زیانی
نهوهکان و ههلسورانی کارمکان، بهراستی مرووف له
تیاجون و ماثویرانیدایه، گهر بریوی به خوی به

که بریتیه له ناسینی خوی گه ورمو ناسینی پیغه مبه ره که ی ۱
و، ناسینی دینی نیسلام به به لگه وه، به لگه ی مه سه له ی دووهم
بریتیه له ﴿وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ ، که نه مهش کارکردنه به
زانسته که.

به لگه ی سنیهم بریتیه له، ﴿وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ﴾ ، نه مهش
بانگه وازییه بۆ زانست و کردموه.

به لگه ی مه سه له ی چوارهم بریتیه له، ﴿وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ نارام
گرتن له سه ر نازارو ژان له پیناو بانگه وازیگر بۆ زانست و
کردموه.

به روانه، "جامع شروح الثلاثة الأصول" لجمع من العلماء دارالهیثم
القاهرة دار ابن الجوزي القاهرة . الطبعة الأولى
٢٠٠٧ ص ٤٠ (ومرگیز)

دهسه لات نه بوو، تهنه ئه وه كهسه زهره مهندينه، كه
 برپواي به خواهيئا بي و شوين پيغه مبه ره كه
 كه وتبي و، كرده وه باشي ئه نجام دابي و،
 برپو دارانيش ئاموزگاري يه كتری بكه ن به وه حق و
 راستيه، كه به يامي خوا هيئاويه تي، هه روه ها
 ئاموزگاري يه كتر بكه ن به ئارامگرتن له سه ر
 ئه و كارانه ي، كه خوا فه رماني پيكر دووه و، وازه ينان
 له و كارانه ي، كه خوا هو شداريداوه نه كرى و،
 رازييون به و به شه ي، كه خوا بو ي داناوه. دهر باره ي
 كه وره ي سوپه تي (العصر)، پيشه و شافيعي:
 گو تويه تي: (لر ما أنزل الله حجة على خلقه إلا هذه
 السورة لكَفَتْهُمْ) واته: گه ر خواي گه وره تهنه ئه م
 سوپه تي بو مروفايه تي بناردبا، كه بكر ته
 به پره و مه نه ج، نه و نه و منده يان به س بوو.

بوخاريش گو تويه تي: زانست و زانين، له
 پيش گوته و كرده وديه، به لگه ش فه رمايشتي خواي

بهرزو مهزنه، که دمه‌رموئ: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ... بزانه جگه له خودا، که‌سی دیکه شایه‌نی په‌رستن نییه‌و، داوای لی‌خو‌شبون بو خوت و موسلمانان بکه﴾ محمد: ۱۹

له‌م نایه‌ته‌دا زانست و زانینی پیش گوته‌و کرده‌وه (قول و عمل) ی خستوه.

خوینه‌ری به‌پ‌یز، به‌ر په‌حمه‌تی خوا که‌وی، بزانه، پی‌ویسته له سه‌ر گشت پی‌او و ئا‌فره‌تی موسلمان، ئه‌م سی مه‌سه‌له‌یه بزانی و کاریان پی‌ بکات:

یه‌که‌م: خوا ئیمه‌ی به‌دی‌ه‌ئناوه‌و، پ‌زق و پ‌وزی داوین و، ئیمه‌ی فه‌رام‌ؤش نه‌کردوه‌و، به‌ل‌کو پی‌غه‌مبه‌ریکی بو ئاردوین؛ هه‌ر که‌سی به‌گوئی بکات، ده‌چ‌ئته به‌ه‌شته‌وه، به‌ل‌گه‌ش فه‌رمایه‌شی خ‌وای که‌وره‌یه، که دمه‌رموئ: ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ

رَسُولًا شَهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ
فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ ... نِيَمَه
پيغه مبه ريگمان رهوانه کرد، تا شايت بي
به سه رتانه وه؛ هه روهك بو ئالي فيرعهون
پيغه مبه ريگمان به ري کرد، فيرعهون به قسه ي
پيغه مبه ره كه ي نه کرد؛ نه وسا ني مهش ئازاريكي
به ژانمان دا ﴿ المزل ١٥ - ١٦

دووهم: خوا رازي نابي له عيباده تکردن و
به رستنيدا، هيچ كه سي نه فريشته ي نزيك و نه له
پيغه مبه ران بكرينه هاوبهش، به لگهش فه رمايشتي
خوای گه ورديه، كه دمفه رموي: ﴿ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا
تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ... مزگه وته كان مالى خودان، له
گه ل خودا، هاواري كه سي تر مه كه ن ﴿ الجن: ١٨

سييه م: هه ركه سي به قسه ي پيغه مبه ر بكات و
خوا به يهك بزاني، نا بي و بو ي دروست نيه

دۆستایه‌تی و خۆشه‌ویستی بۆ ئه‌وه‌که‌سانه بنوێنی،
که دزایه‌تی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌که‌ن، با ئه‌و
که‌سانه‌ش نزیک‌ترین که‌س بێت، به‌لگه‌ش فه‌رمایه‌ستی
خوای که‌وره‌یه، که ده‌فه‌رموی: ﴿لَا يَجِدُ قَوْمًا

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ

وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ

إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ

الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا

عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

تۆ نابینی ئه‌وانه‌ی باوه‌ریان هه‌یه به‌خوداو به‌پڕۆژی

سه‌لا (قیامت)، نابـ هه‌رگیز ببنه‌ دۆستی

ئه‌وه‌که‌سانه‌ی پیچه‌وانه‌ی خوداو پیغه‌مبه‌ری خودان.

ته‌ناته‌ت ئه‌گه‌ر باوکیشیان، یان مناله‌کانیان، یان

برایان، یان له‌هۆزه‌که‌ی، خۆیان بن، که ئه‌مانه‌ خودا

مانای (يعبدون) بریتیه لهوهی خوا به یهک
 بزنان و هاوبهشی بۆ پهیدا نهکهن، گه ورهترین
 شت، که خوا فهرمانی پیکردوه یهکخواپهرستییه ،
 بهواتای له پهرستندا تهنها ئهو بپهرستی. گه ورهترین
 شتیش ، که خوا ههدهغهی کردووه بکری بریتیه له
 هاوبهش بۆ خوا دانان (الشرك)، واته: له گهڵ خوا
 هاوارو بانگی شتی دیکه بکات، به لگهش فهرمودهی
 خوای گهورمیه، که دهفه رموی: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا
 تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا....﴾ خوا بپهرستن و هیچ شت
 مهکهن به هاوبهش و شهریکی ﴿النساء: ۳۶﴾.

گهر پێیان گوتی: سێ بنه ما که (الأصول الثلاثة)
 چییه، که پێویسته مڕۆڤ بیزانی؟

بنه‌مای یه‌که‌م : خوا به‌دیهینه‌ره

بلّی: دمیج به‌نده، خوای په‌رومردگاری بناسی و
نایینه‌که‌یی و پیغه‌مبه‌ره‌که‌یی، که (محمد ﷺ)ه
بناسی، گهر بیت گوترا: په‌رومردگارت کییه؟

بلّی: په‌رومردگاری من، خوا(الله)یه، نه‌و خوایه‌ی
منی پیگه‌یاندوده‌و به‌ نیعمه‌ته‌کانی، هه‌موو جیهانی
پیگه‌یاندوده، هه‌ر نه‌و شایسته‌ی په‌رستنی منه‌و،
که‌سی دیکه‌م نییه‌ شایه‌نی په‌رستنم بیت، به‌لگه‌ش
فه‌رمایشتی خوای گه‌ورمیه، که دم‌فه‌رموی: ﴿وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ... سوپاس بو‌ خوا، که راهینه‌رو
په‌رومردگاری جیهانه ﴿الفاتحة﴾: ۲

هه‌روه‌ها جگه‌ له‌ خوا، نه‌وا هه‌موو شتیک
جیهانه‌و به‌ دیهینه‌راوه، منیش یه‌کیکم له‌و جیهان و
به‌ دیهینه‌راوه.

گهر پیت گوترا: بهج شتيك پهرومردگارت
ناسيوه؟

بَلَىٰ: به نیشانه‌و به‌لگه‌کانی خواو،
به‌دیھینراو‌ه‌م‌کانی و، به نیشانه‌کانی له شه‌و و پوژ و
خۆر مانگ و، هه‌روم‌ها به‌هه‌ر حه‌فت ئاسمانه‌کانی و
حه‌فت چینی زه‌وی و نه‌وه‌ی تییدان و له نیوانیان
دایه، به‌لگه‌ش فەرما‌یشتی خ‌وای گه‌ورم‌یه، که
ده‌فه‌رم‌و‌یت: ﴿وَمِنْ ءَايَاتِهِ اَلَيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ
الَّذِي خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ... شه‌و و
پوژ و خۆر و مانگ له نیشانه‌کانی نه‌ون؛ نه به‌رم‌و
خۆر سوژده به‌رن، نه به‌رم‌و مانگ؛ سوژده بو
خ‌ودایه‌ک به‌رن، که نه‌وانی و‌ه‌دیھینا؛ نه‌گه‌ر هه‌ر
نه‌و ده‌به‌رستن ﴿ فصلت: ۳۷.

ههروهها نایهتی: ﴿إِن رَّبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ
يَغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ
مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ... پهروهر دگارتان خوداییکه، که
ناسمانهکان و زهمنی؛ له شهش پوژاندا دروستکرد.
ئهوجا له سهر تهختی فهرمانپهواپی دامهزرا. پوژی
به شهوی دهپوشی و پوژیش دهکهوێته شوینی
شهوی. خوړو مانگ و نهستی رانی بهدیهیناو ههر له
ژیر فهرمانی نهودان، بهدیهینان و فهرمان ههر بو
ئهوه زوړ و زهبندهیه، پیرۆزی خودایی، که
پهروهر دگاری گشت جیهانه ﴿الأعراف: ۵۴

پهروهر دگاریش (الرَّب) بریتیه له په رستراو،
به لگهش فهرمایشتی خوای گه ورده، که
د فهرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ

وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ
أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ ئەو خەلکینه هەر ئەو
خوايه بپهرستن، که ئیوه و زۆری تریشی پێش ئیوه
وەدیھێناوه، بەشکو خۆتان بپاریزن، ئەو خودایه
زەوی بۆ کردون بەپرایەخ، ئاسمانی بۆ بەرزکردنەوهو
ئاویکی لەو حەوايهوه بۆ باراندن؛ هەموو جووره
بەرەوبوی - بە هۆی ئاوهوه - بۆ رواندن، دەی که
ئەووت زانیوه، چۆن شەریک بۆ ئەو خوايه پەیدا
دەکەن؟ ﴿البقرة: ۲۱-۲۲﴾.

ئێبن کەئیر گوتووێهتی: هەر بەدیھێنەری ئەم
شتانە، شایستەى پهرستن و بەندایەتى بۆ کردنە.

جوړه‌گانی خوا په‌رستی، که خوا فه‌رمانی
 پیکردوه، وهک ئیسلام و ئیمان و، چاکه‌و دوعاو
 ترس و داواو ئاوات و، پشت به‌ستن و ملکه‌چی و
 گه‌رانه‌وه‌و، داوا‌ی یارمه‌تی کردن و هاوار کردن و
 سه‌ربرپښ و نه‌زرو، شتی دیکه، له‌و جوړه
 خواپه‌رستیانه‌یه، که خوا فه‌رمانیکردوه، هه‌ر
 هه‌مووی بو خوا بیټ، به‌لگه‌ش فه‌رمایشتی خوا‌ی
 گه‌وره‌یه، که دمه‌فرموی: ﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا
 مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ... مزگه‌وته‌کان هی خودان، له‌گه‌ل خوا
 هاواری که‌س مه‌که‌ن﴾ الجن: ١٨

جا هه‌ر که‌س شتیک له‌وانه‌ی باسکرا بو غه‌یری
 خودا بکات؛ نه‌وه‌که‌سه بی بر‌واو کافره، به‌لگه‌ش
 ئایه‌تی: ﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ
 فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ... هه‌ر
 که‌سی‌کیش وێرایی خودا- هانا بو که‌سی‌کی تر به‌ری

و به لگهش له دهستا نه بی، په روهردگاری ده پکیشیته
پای حیساب و نه و پئ نه زانانه ههرگیز پرگار نابین ﴿
المؤمنون: ۱۱۷

له فهرموده ی پیغه مبه ر ﷺ هاتووه، که (الدعاء
مُعُ الْعِبَادَةِ... نزاو دوعا مؤخ و پوخته ی عیبادمه)'.
به لگهش فهرمایشتی خوای گه ورمیه، که دمفه رموی:
﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ...
په روهردگارتان گوتویه: له بهرم بپارینه وه، نه وسا به
دهنگتانه وه دیم. نه و که سانه ی — ههر له بهر خو
به زل زانین — نایه نه وی بمپه رستن، به زه بونی
ده چنه دور جه هه نده مه وه ﴿ غافر: ۶۰.

۱- نه م فهرمودیه ترمذی گپراویه ته وه مو لاوازه (ضعیف) ه پروانه:
(الضعیف) الجامع (۲۰۰۳) به لام بیژه (لفظی الدعاء هو العبادة ...
نزاو دوعا، خو ی عیبادمه) به (صحیح) هاتووه. اخرجه الأربعة،
واحمد وغيرهم وصححه الألباني. جامع شروح الأصول الثلاثة
لمجموعة علماء ص ۳۱۰ دار الإيمان (ومرکز)

به‌لگهی ترسانیش بریتیه له فه‌رمایشتی خوا:
﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُواْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ... نَبِوه له وان
ترستان نه‌بی و، نه‌گهر بروادارن دهبی هه‌ر ته‌نها
له‌من بترسن﴾ آل عمران: ١٧٥

به‌لگهی داواو هیواو ئاوات دهبی هه‌ر له خوابی
بریتیه له فه‌رمایشتی خوا، که دمفه‌رموی: ﴿فَن كَانَ
يَرْجُواْ لِقَاءَ رَبِّهٖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٖ
أَحَدًا ... هه‌رکی له‌نگۆ بو‌دیداری په‌رومردگاری به
ئاواته، باکاری چاک بکاو له غه‌یری په‌رومردگاری
خوی هیچ که‌سی دیکه نه‌په‌رستی﴾ الکهف: ١١٠

به‌لگهی پشت به‌ستن بریتیه له فه‌رمایشتی
خوای گه‌وره، که دمفه‌رموی: ﴿وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُواْ إِن
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ... نه‌گهر ئیوه، برواتان به‌خودا
هه‌یه، پشت به‌خودا به‌ستن﴾ المائدة: ٢٣ ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ

عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ... هه‌رکه‌سی خوی به خوا
 بسپیری و پستی پی ببه‌ستی، نه‌وی به‌سه ﴿الطلاق: ۳﴾
 به‌لگه‌ی هی‌واو هومی‌د و ترس و ملکه‌چی،
 فه‌رمایشتی خوی گه‌ورمیه، که دمفه‌رموی: ﴿إِنَّهُمْ
 كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا
 وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَلِيعِينَ ... به هومی‌دو
 به‌ترسه‌وه له به‌رمان ده‌پارینه‌وه و له‌ناست ئیمه
 ملکه‌ج بون ﴿الأنبياء: ۹۰﴾

به‌لگه‌ی گه‌پانه‌وه، فه‌رمایشتی خوی گه‌ورمیه، که
 دمفه‌رموی: ﴿وَأَنْبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ...﴾
 بکه‌پینه‌وه لای په‌رومردگاری خۆتان و ملکه‌چی
 نه‌وبن ﴿الزمر: ۵۴﴾

به‌لگه‌ی دا‌وا‌ی یارمه‌تیکردن، فه‌رمایشتی خوی
 گه‌ورمیه، که دمفه‌رموی: ﴿إِيَّاكَ تَبَدُّ وَإِيَّاكَ ... هه‌ر تو

دهپهرستین و داوای یارمه‌تی ههر له تو
دهکهین... ﴿الفاتحة: ۵

له فهرمودهی پیغه‌مبه‌ریشدا هاتوو: ((إذا
استعنت فاستعن بالله ... گهر داوای یارمه‌تیت کرد؛
داوای یارمه‌تی له خوا بکه))

به‌لگهی خو پهنادان به‌خوا، فهرمایشتی خوای
گهورمیه، که ده‌فهرموی: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ بَلَى:
پهناده‌گرم به‌م په‌روهردگاری، که به‌ره‌به‌یان
پیشده‌هینیت ﴿الفلق: ۱ و ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ
بَلَى: پهناده‌گرم به‌ په‌روهردگاری خه‌ئک ﴿الناس: ۱

به‌لگهی هانا بردن، فهرمایشتی خوای گهوره‌یه،
که ده‌فهرموی: ﴿إِذَا تَسْتَعِيْثُوْنَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابْ
لَكُمْ ... لهو کاته‌دا، که هاناتان بو په‌روهردگارتان
ده‌برد، نه‌ویش وه‌لامی دانه‌وه ﴿الأنفال: ۹

به لگه‌ی له خوگرتن (نذر) فه‌رمایشتی خوای
 گه‌وره‌یه، که دمه‌رموی: ﴿يُؤْمِنُ بِالْغَيْبِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ
 شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا... هه‌رچی له خو ده‌گرن ده‌یکه‌ن؛
 ترسیشیان له پوژی هه‌یه، که به‌لاکه‌ی په‌رش و بلاو
 ده‌بیته‌وه ﴿الإنسان: ۷

عیسا، یان بۆ که‌عبه‌و هاوشیو‌میان، جا سه‌رب‌پ‌ین بۆ نه‌مانه‌ گشتی
 جه‌رامه‌و، نه‌م سه‌رب‌راوه‌ جه‌لال نیه، یا سه‌رب‌پ‌رکه‌ موس‌لمان بی‌ت،
 یان جو‌له‌که‌و دیان بی‌ت، نه‌مه‌ش قسه‌ی شافعی و هاو‌پ‌یانمانه‌و
 له‌سه‌ری هاو‌دم‌نگن، جا نه‌گه‌ر له‌گه‌ن سه‌رب‌پ‌ینه‌که‌ مه‌به‌ستی پی
 به‌گه‌وره‌دانانی نه‌و‌که‌سه‌ بی‌ت، که بۆی سه‌رب‌راوه‌ له‌ غه‌یری
 خواو مه‌به‌ستی په‌رستن بی‌ت، نه‌وا نه‌و‌کاره‌ کو‌فره‌، نه‌گه‌ر
 نه‌و‌که‌سه‌ی نا‌ژه‌له‌که‌ سه‌ردم‌پ‌ری موس‌لمان بی‌ت، نه‌وا به‌و
 سه‌رب‌پ‌ینه‌ مور‌ته‌د ده‌بی‌ت. (شرح المسلم للإمام النووی/ ۱۳ / ۱۴۱)
 کتاب‌ الاضاحی، شرح‌ الاصول لثلاثة محمد حسان، ص ۱۴ و مرگ‌یر

بنه‌مای دووهم :

ناسینی ئایینی ئیسلام به‌به‌لگه‌وه، که بریتیه له
نواندنی ملکه‌چی بۆ خوا، ئه‌ویش به‌یه‌کخواپه‌رستی
و، تاعه‌ت بۆ کردنی و، شه‌ریک بریار نه‌دان و خو
پاک‌ردنه‌وه له به‌شه‌کانی شه‌ریک و هاوبه‌ش دانان
دیته‌دی.

ئیسلامیش سی پله‌ی هه‌یه: (ئیسلام) و (ئیمان) و
(ئیحسان)، هه‌ر پله‌یه‌کی‌ش له‌وانه‌ چهند پایه‌کی
هه‌یه. پایه‌کانی ئیسلام پینچن:

١- شایه‌تمان (شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول
الله... شایه‌تیدان، که جگه له خوا هه‌یج کهس و
شتیک شایه‌نی په‌رستن نین و، محمدیش نێردراوی
خوايه).

٢- په‌پاکردنی نوێژ.

٣- زه‌کات دان.

٤- پو‌ژوگرتنی مانگی په‌زان.

٥- چه‌ج کردن.

به‌لگهی شایه‌تمان، فه‌رمایشتی خوای گه‌وره‌یه، که
ده‌فه‌رموئ: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ
وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
... خوا شایه‌تی داوه‌و فره‌شته‌کانی ئه‌ویش و
زانایانی به‌ ئینسافیش باش دهم‌زانن، که هیچ که‌س
جگه‌ له‌ خودا، شیاوی په‌رستن نیه و هه‌ر خۆیه‌تی
به‌ ده‌سه‌لاتی له‌ کارزان ﴿آل عمران: ١٨. به‌ واتای
جگه‌ له‌ خوای تاك و ته‌نها، هیچ په‌رستراویکی چه‌ق
نیه‌و، په‌رستن هه‌ر بۆ خوای تاكه‌و، له‌ په‌رستنیدا،
نابێ شه‌ریکی بۆ به‌ریار بدرئ، هه‌روه‌ها له‌ مو‌لکیدا
شه‌ریکی نیه. لی‌کدانه‌وه‌و رافه‌که‌شی، ئه‌م نایه‌ته

پرونی دهکاته وه: ﴿قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ
مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٦٧﴾
وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾ ...

ئبراهیم به باب و هۆزه که ی خۆی گوت: من بیزارم
له وهی ئیوه دمیبه رستن؛ مه گین له که سی منی
دروستکردوه؛ که خۆی ریگه م نیشان دمد. کارپکی
کردنهم وتاره ی له پاش خۆی بو نه ته وه که ی هه ر
بمینی؛ به لکو بپرینگینه وه) الزخروف: ۲۶ — ۲۸
هه روه ها ئایه تی: ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ﴾

﴿٦٣﴾ قُلْ يَٰأَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ
بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا

أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ... بلی: ئیوه ی نه هلی
کتیبا دساوهرن ئیمه و ئیوه له سه ر نه و قسه یه

سوربین، که بۆ هه مومان وهک یه که: غه پیری خوا
 نه پهرستن، هاوکاری بۆ پهیدانه کهین، نه چین
 هیندی کمان هیندی کان جیا له خوا بۆ پهرستن
 هه ئێزیرین، جا نه گهر ههر خویان ئی بوارد، پییان
 بیژه؛ نیوه به شایه تی ده گرم، که نیمه ملکه چی
 خواين ﴿آل عمران: ٦٤﴾

به لگهی شایه تیدان به وهی، که محمد پیغه مبهری
 خوايه ﷺ، فهرمايشتی خواي گه ورهیه، که
 ده فـهـرمـوی: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ
 أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
 بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ... پیغه مبهریك هاته
 لاتان، له خوتانه؛ ههر به لایهك به سه رتان بیت، لای
 گرانه؛ دلی زۆربه نیوهیه؛ دلسۆزی باومر دارانه و
 دلوفانه ﴿التیة: ١٢٨﴾

مانای شایه تیدان، که محمد پیغه مبهری خوایه،
 نهومیه، که ههر فه رمانیکی کردوه، به فه رمانی نهو
 بکری و تاعه تی بکری و، ههر هه والیکی دمدات؛
 باوه ری پی بکری و، ههر شتیک نهو قه دمه غه ی
 کردووه و به ناشیرنی داناوه؛ خو ی لی به دور بخری و،
 ته نها به و شیومیه خوا به رستی، که نه و دایناوه.

به لگه ی نو یـژو زه کات و لی کدان ه وه ی
 به کخوا به رستی (توحید)، فه رمایشتی خوا ی
 که وره یه، که دمه رموی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ
 مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَٰلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ... فه رمانیشیان ههر نه و منده
 پیدرابو، که دهبی خوا به رست بن وله دین نه و دا
 دلپاک بن و به ره و هه قانه ت برۆن و نو یـژو بکه ن و
 زه کات بده ن؛ که نه مه دینی دروسته). البنية : ۵

به لگه‌ی رۆزوگرتنیش، فه‌رمایشتی خوای
 گه‌وره‌یه، که ده‌فه‌رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ
 عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ
 لَمَّا كُم تَقُونَ... نه‌ی گه‌لی خاو‌من باوه‌ران! بۆتان
 نوس‌راوه: رۆزو بگرن هه‌روه‌ک له‌سه‌ر
 بێ‌شینه‌کانتانیش نوس‌را به‌لکو له‌ خوا بترسن﴾
 البقرة: ١٨٣

به لگه‌ی چه‌ج کردنیش، فه‌رمایشتی خوای
 گه‌وره‌یه، که ده‌فه‌رموی: ﴿وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ
 مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَن كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَنِّيْ عَنِ الْمَلٰٓئِمِ
 ... خودا چه‌جی بریارداوه بۆ هه‌رکه‌سی، که بۆی
 بلوی، هه‌رکه‌سی‌کیش حاشا بکات، خوا له‌ هه‌موو
 خه‌لکی دونیا بێ‌نیازه﴾ آل عمران: ٩٧

پله‌ی دووه‌م: (ئیمان)ه: ئیمانیش چه‌فتاو
 نه‌ومنده‌ لقه‌یه. به‌رزترینیان گووتی: (لااله‌ إلا

الله(یهو که مترینی، لابر دنی شتیکه، که ببیته مایه ی
نازار له ریگا، شهرمیش لقیکه له نیمان.

پایه گانی نیمان شه شه: ئەوانیش بریتین
له وهی، که بروات به خواو فریشته گانی و کتیبه گانی
و پیغه مبه رانی و پوژی دواپی هه بیت و، بروات
به هه دمری خوا هه بیت به چاکه و خراپه یه وه.

به لگه ی ئەم شهش پایه، فه رمایشتی خوی
که وره یه، که دمفه رموی: ﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ
قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ ... كَارِ چاک
هه ره نه وه نیه رو له پوژه هه لاتی بکه ن، یان پوژناوا.
چاک نه وه نیه، که باومرتان به خواو پوژی دواپی و
فریشتان و کتیب و پیغه مبه رانی خودا
هه بی ﴿البقرة: ۱۷۷ .

به لگهی فهدهریش، فهرمایشتی خوای گه ودهیه،
 که دمه رموی: ﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ بِقَدَرٍ ... نِيَمِه
 هه موو شتیگمان به نه ندازه دروستکردوه ﴿القم: ٤٩.

پلهی سییه م: چاکه (الإحسان) یهک پایه ی
 نیسلامه، چاکهش نه ودهیه، که خوا بهوشیوهیه
 بپهرستی، که دهیبینی، نه گهر تو نهیبینی؛ نه و تو
 دهیبینی، به لگهش فهرمایشتی خوایه، که دمه رموی:
 ﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ يُحْسِنُونَ ...
 بیگومان خوا له گه ل خو پاریز له گوناهان و
 چاکه کارانه ﴿النحل: ١٢٨.

هه روهها فهرمایشتی: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ
 ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرْبِكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدِ ﴿٢١٩﴾
 إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ ... هه ر پشت به خوای
 خاوهن دمه لاتی دلوفان ببهسته؛ نه و کهسه ی، که
 تو دهیبینی، وا به پیوه هه لدمستی، هاتو چوشت

له گهل سوژده به ره کاندای (له بهر چاویه)، بیسه رو
زاناش هه ره نه وه ﴿الشعراء: ۲۱۷- ۲۲۰﴾.

هه رو ده ها نایه تی: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ
مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا
إِذْ تُفِيضُونَ...﴾ نه تو له هه ره بارێکدابی و هه رچی له
هورن بخواینی و هه ره کارێکی نیوه بیکه، نیمه
لیتان ناگادارین، کاتی خه ریکی ئه وه
کاره ن ﴿یونس: ۶۱﴾

به لگهی چاکه کاری له فه رموده ی پیغه مبه ردا
بریتیه له فه رموده ی باوی جو برانیل، که له
عومه ری کوری خه تهاب گیراویه تیه وه وه گو تویه تی:
(بینما نحن عند رسول الله ﷺ ذات يوم إذ طلع علينا
رجل شديد بياض الثياب شديد سواد الشعر لا يرى عليه
أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى النبي ﷺ
فأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع كفيه على فخذيه وقال يا

محمد أخبرني عن الإسلام فقال رسول الله ﷺ الإسلام أن
 تشهد أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله ﷺ وتقيم
 الصلاة وتؤتي الزكاة وتصوم رمضان وتحج البيت إن
 استطعت إليه سبيلا قال صدقت قال فعجبنا له يسأله
 ويصدقه قال فأخبرني عن الإيمان قال أن تؤمن بالله
 وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وتؤمن بالقدر خيره
 وشره قال صدقت قال فأخبرني عن الإحسان قال أن تعبد
 الله كأنك تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك قال فأخبرني عن
 الساعة قال ما المسؤول عنها بأعلم من السائل قال
 فأخبرني عن أمارتها قال أن تلد الأمة ربتها وأن ترى الحفاة
 العراة العالة رعاء الشاء يتطاولون في البنيان قال: فمضى
 فلبثنا ملياً فقال: يا عمر أتدري من السائل ؟ قلت الله
 ورسوله أعلم قال فإنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم...
 نِيْمَه لَه خَرْمَهَت پِيْغَه مَبَهَر دَانِيْشْتَبُوِيْن، پِيَاوِيْكِي
 جَل زَوْر سِيِي وَ قَزْ رَهْش هَاتَه لَامَان، كَه
 شُوِيْنَه وَاَرِي رِيْبُوَاَرِي بَه سَهْرَه وِه دِيَاَرَنَه بُوُو، كَه سِيْش
 لَه نِيْمَه نَه يِدَه نَاسِي، جَا كَه لَاي پِيْغَه مَبَهَر ﷺ

دانیشت و چۆکی به چۆکی پیغه مبه ره وه ناو دهستی
 خسته سهر رانه کانی و گوتی: محمد! دربارهی
 نیسلام هه وائمه بدهیی، نه ویش فهرموی: شایه تی
 بدهی، که جگه له خوا هیچ کهسی شایه تی
 به رستن نیهو، محمد پیغه مبه ری خواجهو، نوێز
 به رپا بکه ی و زه گات بدهی و له پرده زمان به
 رپۆزوبی و، گهر بۆت لوا حج بکه ی، پیاوه که
 گوتی: راست ده که ی، ئیمه ش سه رمان سوپما له وه ی
 پرسیا ری لئ ده کات و به راستی شی داده نی. پیاوه که
 گوتی: دربارهی ئیمان هه وائمه بدهیی، فهرموی:
 بپروات به خوا و فریشته کانی و کتێبه کانی و
 پیغه مبه ره کانی و رپۆزی دوا یی هه بی و بپروات به
 نه دهر هه بی، به چاکه و خراپیه وه. پیاوه که گوتی:
 راستت گوت. گوتی: دربارهی چاکه کاری هه وائمه
 بدهیی؟ فهرموی: به وشێوه یه خوا به رستی، که
 ده یبینی، نه گهر تۆش نه یبینی؛ نه و ده یبینی، گوتی:
 دربارهی قیامهت هه وائمه بدهیی؟ فهرموی: نه وه ی

پرسیاری لێدهکړی له پرسیارکهه زانا ترنیه، گوتی:
 دهرباره ی نیشانه گانی هه وایم بدهیی فهرموی:
 منداڵ به چاوی کاره کههرو خزمه تکار ته ماشای دایک و
 باوکی بکات و، ببینی پیخواوس و پوت و په جال و
 شوانی مه پرومالآت ، خانو کوژشک و ته لار بهرز بکهه،
 عومهه گوتی: پیاوه کهه رویشته و ئیمهش ماوهیه که
 ماینه وه، پیغه مبهه ره ﷺ فهرموی: دهزانی ئه وه کهسه ی
 پرسپاری ده کرد کی بوو؟ ئیمهش گوتمان : خواو
 پیغه مبهه ره کهه ی دهزانی و زاناترن، فهرموی: ئه مه
 جوهرائیل بوو، هاتبو کاروباری ئاینه کهه تان فیر
 بکات.)) صحیح مسلم

بهنه‌مای سییه‌م:

ناسینی پیغه‌مبه‌ره‌که‌تان، که محمد ﷺ:

نه‌و ناوی محمدی کوری عبداللهی کوری
عبدالمطلب کوری هاشمه، هاشمیش له قورده‌یشه‌و،
قورمیش له عه‌ره‌به، عه‌ره‌بیش له وه‌چه‌و نه‌وه‌ی
نیسماعیلی کوری نیراهیمه، سه‌لات و سه‌لام له‌و و
له‌پیغه‌مبه‌رمان بی‌ت. پیغه‌مبه‌ر ته‌مه‌نی شه‌ست
وس‌ئ سال‌ بو‌ه، له‌ ته‌مه‌نی چل سالی بو‌ته
پیغه‌مبه‌ر ﷺ و بیست و س‌ئ سال پیغه‌مبه‌رایه‌تی
کردوه، به‌ نایه‌تی: ﴿أَقْرَأَ بِأَسْرِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ بو‌ته
پیغه‌مبه‌ر ﷺ (نبی) و به‌ ﴿بِأَنَّهَا الْمَذَرَّةُ﴾ بو‌ته
نیرراو (رسول)¹.

۱- حیوازی له‌ نیوان (نبی) و (رسول) وه‌ک زانایان گوتویانه
پیغه‌مبه‌ر (نبی) نه‌و که‌سه‌به‌ شه‌ری به‌ وه‌حی بو‌ ناردراوه، به‌لام
فه‌رمانی به‌ نه‌کراوه به‌ خه‌لک رابگه‌یه‌نی، نیرراو (رسول) یش نه‌و
که‌سه‌به‌ خوا شه‌ری به‌ وه‌حی بو‌ ناردوه‌و فه‌رمانی پیکردوه

له مهككه له دايك بووهو كوچى بو مهدينه
 كردوه، خوا ناردويهتى، كه ناگادارى خه لك بكاته وه
 له شيرك و هاوبهش برپاردان و بانگى خه لكى بكات
 بو يه كخوا په رستى (توحيد)، به لگهش فه رمايشتى
 خوايه، كه دمفه رموى، ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ﴾ ١ ﴿قُمْ فَأَنْذِرْ﴾ ٢
 وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ٣ وَيَا بَاكَ فَطَهِّرْ ٤ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ٥ وَلَا
 تَمْنُنْ تَسْتَكْبِرُ ٦ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ٧ ... نهى نهو
 كه سهى جلكت به سهر خو داداوه، رابه، ترس و ميينه،
 راش گه يينه، كه په روه ردگارت مه زن و گه ورميه،
 بهرگيشت خاوين راگره، له هه رچى ناپاكه دوربه،
 نه وهى دميهبه خشيت به هه زاران، منهتى
 له گه لدامه كهو به زورى مه زانه، له سهر نهو

رايگه يهنى و كارى پى بكات. جا هه موو (رسول) بك (نيسى) به،
 به لام هه موو (نبى) بهك (رسول) نيبه. جامع شروح الثلاثة الأصول
 شرح مجموعة من العلماء، و بليه شرح الشيخ صالح بن عبدالعزيز
 ٢٢٨، دار ابن الجوزي (ومرگير)

فهرمانانهی، که له لایهن خوداوه بۆت دیت خۆت
 رابگره ﴿المدثر: ۱- ۷﴾

مانای ﴿قُرْآنَیْز﴾ خه ئك له شيرك و برپاردان
 بترسینى و بۆیه گخوا په رستى بانگ بکات، ﴿وَرَبَّكَ
 فَكَبِّرْ﴾ به هوى یه گخوا په رستیه وه، خوا به گه وه
 بگره، ﴿وَنِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ یان کردموه کانت له شيرك پاک
 بکه وه، ﴿وَالرَّجْزَ فَأَهْجُزْ﴾ واز له بته کان بهینه و
 خۆتیا ن لی بهرى بکه.

پێغه مبه ر ﷺ ماوهی دمه سال بانگه وازی بۆ
 یه گخوا په رستى (توحید) ده کرد، دواى دمه ساله کهش
 بهرموئاسمان بهرز گرایه وه و پینج نوێژهکانى له سه ر
 پێویست گرا، له مه کهکه ماوهی سى سال نوێژى
 کرد، پاشان فهرمانى پیکرا گۆچ بۆ شارى مه دینه
 بکات.

کوچ کردن (هجرة) یش بریتیه له گواستنیه وه له ولات و شارى شىرك بۆ ولات و شارى ئىسلام، كه له سهر نوممهت فهپزه له ولاتى شىركه وه كوچ بۆ ولاتى ئىسلام بكریت، نه مهش ههتا رۆزى قیامهت بهردهوامه.

به لگهش له سهر كوچ كردن فهرمایشتى خواى كه ورمیه، كه دمفه رموى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا ...

ئه وه كه سانهى ههر له جیى خویان مانه وه وه ئه وه غه دره یان له خویان كرد، كاتى فریشته ی گیان كیشان پێیان دهلى: ئیوه له چ بارێكدا بون؟ دهلێن:

ئیمه له زه‌میندا هی‌زو وزه‌ لی‌گیراو بوین. بی‌یان
ده‌لێن: مه‌گه‌ر سه‌ر زه‌وینی خودا فروان نه‌بو، تا له
زی‌دی خو‌تان كو‌چ كه‌ن و برۆنه‌ جی‌گایه‌کی تر؟

ئه‌مانه‌ دۆ‌زه‌خ ده‌بی‌ته‌ ئه‌نواو شو‌ینیان و دوا‌رۆ‌زی
خرا‌پیان ده‌بی‌ت، مه‌گه‌ر ئه‌و پیا‌وو ژن و من‌دا‌ل و
هی‌زلی‌گیرا‌وانه‌ی هی‌ج ده‌ره‌تانیان نه‌بو‌ی و
به‌لگه‌شیان نه‌زانی‌ی، هی‌ج دورنیه‌ خودا ئه‌مانه‌
ببه‌خشی، خودا چا‌وپۆشی له‌ لایه‌و
به‌خشنده‌یه‌ ﴿النساء: ٩٧-٩٩.

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿يَعْبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ
أَرْضِيَّ وَسِعَةٌ فَإِنِّي فَأَعْبُدُونِ... ئه‌ی ئه‌وانه‌ی خا‌وه‌ن
با‌وه‌رن و خو‌به‌ عه‌بده‌م ده‌زان! زه‌مینی من
فرا‌وانه‌، هه‌ر ته‌نیا من بپه‌رستن ﴿العنكبوت: ٥٦

ئیمامی به‌غه‌وی گو‌توو‌یه‌تی: هۆی دابه‌زینی ئه‌م
ئایه‌ته‌، ده‌رباره‌ی ئه‌و مو‌سلمانانه‌ بوو، كه‌ له‌

مهككه مابونه‌وهو كۆچيان نه‌كردبوو، خوا به ناوى
بروادار بانگى كردن.

به‌لگه‌ى فهرموده‌ى پيغه‌مبەر ﷺ بۆ كۆچ
كردن(هجرة) فهرموده‌ى: ((لا تنقطع الهجرة حتى
تنقطع التربة، ولا تنقطع التربة حتى تطلع الشمس من
مغربها كۆچ كردن نابريته‌وهو ته‌واو نابيت،
هه‌تا ته‌وبه‌كردن كۆتايى ديت، ته‌وبه‌كردنيش
كۆتايى نايه‌ت و ته‌واو نابي، هه‌تا خۆر له‌ رۆژئاوا
هه‌لدى))'

جا كاتى له‌ مه‌دينه‌ جيجيربوو، فهرمانى به
ياساكانى ئيسلام پيكر، وه‌ك زه‌كات و رۆزگرتن ،
حه‌ج كردن و، جيهادو، بانگدان و، فهرمان به‌چاكه‌و
پيگري له‌ خراپه‌، هه‌روه‌ها ياساكانى نيكه‌ى ئيسلام،

١- اخرجه ابو داود كتاب الجهاد رقم(٢٤٧٩)، والرامي برقم (٢٥١٢)،
وغيرهما من حديث معاوية، وصححه الألباني في (سنن أبي داود)
(ومرگير)

که ماوهی دهسائی خایاند ئینجا دوای ئەمه
 پیغه مبهري ﷺ گيانی پاکی به خوا سپارد، که
 ئاینه که ی ماوه تهوهو، ئەم ئاینه ی، که هر
 خیر و چاکه یه که هیه پیشانی ئوومه تی داوه، هر
 خراپه یه که هیه هۆشدار ی له نه کردنی داوه.

ئه و خیر و چاکه ی پیشانی داوه، بریتیه له
 یه که خوابه رستی (توحید) و، هه موو ئه و شتانه ی خوا
 هه زی پی ناگات و پیگری کردنی دهکات.

خودا پیغه مبهري ﷺ بو گشت خه لکی ناردووه و
 تاعهت و به فه رمان کردنی له سه ر ئاده میزاد و
 جنۆکه فه رز کردوه، به لگه ش فه رمایشتی خوایه، که
 ده فه رموی: ﴿قُلْ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّي رَسُوْلُ اللّٰهِ
 اِلَيْكُمْ جَمِیْعًا ... بَيِّزْهُ نَه ی خه لکینه: من
 پیغه مبهري خوا م بو هه موان ناردراوم﴾
 الاعراف: ١٨٥.

خوا ئاینی بهو تهواو کردوه، به لگهش نه
 نایه تهیه، ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ
 نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾ وایه مپوه
 دینه که تانم تهواو کردو به بی کهم و کورتی و
 که مایه سی چاکه م دهرباره ی نیوه کرد؛ نیسلامیشم
 بو دینی نیوه هه لبارد ﴿المائدة: ٣﴾.

به لگهش له سه ر مردنی پیغه مبه ر ﷺ،
 فه رمایشتی خوایه، که دمه رموی: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ
 مَيِّتُونَ﴾ ﴿٣٠﴾ ئه رانگم یوم القیمة عند ربکم تخنصموت
 ... توش دهمری و نه وانیش دهمرن، پاشان له پوژی
 قیامه تا کی شه ی نیوه دپته وه لای په رومردگارتان ﴿
 الزمر: ٣٠ - ٣١﴾.

خه لکیش، که مردن: زیندو ده کرینه وه، به لگهش
 فه رمایشتی خوایه، که دمه رموی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ﴾

وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ... له زهویمان
دروستکردن؛ دیسان دهتانهینه ناوی، جاریکی تر
لهوێتان دمردهخهینهوه ﴿ طه: ۵۵.

ههروهها فهرماشتی: ﴿ وَاللَّهُ أَنْبَتُكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا
﴿ ۱۷ ﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿ ۱۸ ﴾ ... هه
خودایه ئیوهی لهم زه مینه دا پواند، به پواندن، پاشان
دهو باته وه ناوی، دیسان دمروده کاته وه به دمرکردن ﴿
نوح: ۱۷-۱۸.

دوای زیندوبون شهش لیپرسینه و میان له گه
دهکریت و پاداشتی کردموه گانیان دمدریته وه،
به لگه شه فهرمایشتی خوایه، که دمفه رموی: ﴿ وَاللَّهُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا
عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ... هه رچی له ناو
ناسمانه کان وزه میندان، گشتی هی خودان؛ تا سزای

نهوانه بدا، که خرابه‌یان کردوهو چاکه‌ی باشیش
دمبارهی کارچاکان بکا ﴿النجم: ٣١.

هه‌رکه‌سیک زیندوبونه‌وه به‌درو بزانی؛ بئ بر‌واو
کافره، به‌لگه‌ش فه‌رمایشتی خوایه، که دمه‌رموی:
﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِبُحْبُوحِهِمْ لَنْ تُجَنَّبَهُمُ النَّارُ لَنْ يَسِيرُوا فِيهَا فِي أَفْئَادِهِمْ وَإِن يُنَادُوا بِخُلَافَائِهِمْ بَلْ يُسْأَلُ أُولَئِكَ فِي هُنَّ السَّاعَةِ
بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ... نه‌وانه‌ی خویان نه‌ناسی
و بئ بر‌وابون، پیان وابو هه‌رگیز زیندو ناکرینه‌وه،
بیژه: ئاری سویند به‌په‌روه‌ردگاری خوّم، بیگومان
زیندو ده‌کرینه‌وه، پیشتان ده‌لین، که‌چ کاریکتان
کردوهو نه‌مه‌ش لای خودا هاسانه ﴿التغابن: ٧.

خوای گه‌وره گشت پیغه‌مبه‌رانی به‌مژده‌ده‌رو
ترسینه‌ر ناردوه، به‌لگه‌ش فه‌رمایشتی خوایه، که
دمه‌رموی: ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ.... گشت له‌گشتیان
پیغه‌مبه‌ری مژده‌ده‌رو ترسینه‌ر بون. هه‌تا له‌پاش

پێغه مبه‌ر، نه‌و خه‌لکه هه‌ج به‌لگه‌یه‌کیان له‌ لانه‌یه‌ی
بو‌ لای خودا ﷻ النساء: ١٦٥

یه‌که‌م: پێغه‌مبه‌ر (رسول) یان (نوح) ه‌و، کو‌تا
پێغه‌مبه‌ریش محمده ﷺ، به‌لگه‌ش له‌سه‌ر نه‌وه‌ی،
که‌ نوح علی‌ه‌ السلام یه‌که‌میانه‌، فه‌رمایشتی خوایه‌، که‌
ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ... نُبَيِّنْ لَهُ مَا لَمْ يَكُنِ لَهُ مِنَ الْهُدَىٰ
دَلِيلٌ، هُوَ ذَاكَ نُوحٌ، پێغه‌مبه‌رانی دوا‌ی ویشمان
تێگه‌یانده‌ ﷻ النساء: ١٦٣

خوا بو‌ هه‌ر نه‌ته‌وه‌یه‌ک پێغه‌مبه‌ریکی ناردوه‌، له‌
نوحه‌وه‌ هه‌تا محمده ﷺ که‌ فه‌رمانیان به‌خه‌لک ده‌کرد
ته‌نها خوا‌ی تافانه‌ بپه‌رستن و، رێگریان ده‌کرد له‌
په‌رستنی هه‌مو که‌س و شتانه‌ی له‌ سنور لایان داوه‌و،
تاغوتن، به‌لگه‌ش فه‌رمایشتی خوایه‌، که‌
ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ... بُو‌ ناو هه‌مو

كۆمهلهيهك پيغه مبهريگمان به پي کرد، که خوا
 بپهرستن و له تاغوت دوره پهریز بن ﴿النحل: ٣٦﴾
 خودا له سهر گشت به ندهگانی پيويست و هه پز
 کرده، که برپایان به تاغوت نه بی و، برپایان به خوا
 هه بی.

ئیبینو لههیم گوتوو یه تی: مانای (طاغوت)
 نه وه یه، که عهد سنوری خوئی ببه زینئی له
 بهرستراو، یان شوینکه وتن، یان به گوینکردن و بهر
 فه رمانکردن، طاغوته گانیس زۆرن، پینجیان
 سه ره کین:

- ١- ئیبلیس (شهیتان) نه فره تی خوای لی بی.
- ٢- که سیك بپهرستری و خوئی رازی بی.
- ٣- که سیك خه لك بانگ بکات بو پهرستنی خوئی.
- ٤- که سیك بلئی من شتی له نادیار (غیب) دهزانم.

١- نه مهش نه وکه سانه دهگریته وه، که هه والی داهاتوو به درۆ
 دهمدن وهك فالچی و قاوه گرده و بورجه کان، که له سهر روپه پری
 روژنامه و گوڤاره کان بلا وده کریته وه.

د كه سىك حوكم به غه پرى قورئان بكات.

به لگهش فه رمایشتی خوايه، كه دمه رموى: ﴿لَا
إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۖ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ أَسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ

الْوُثْقَىٰ ... له م دینه دا به زۆرداسه پاندن نیه، شارم زای
له گومرایی هاویرکرا. هه رکێ بر وای به تاغوت
نه بی و بر وای به خودا بهیئێ، دهسته گیرمیه کی
هینده توندی به دهسته وه، هه رگیز پسانی بو نیه ﴿
ابقرة: ۲۵۶.

ئانه مهیه ماناو واتای (لا إله إلا الله). له
فه رموده ی پیغه مبهردا هاتوو: ((رأس الأمر الإسلام،
وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد في سبيل الله....
سه ری ئه و ئاینه ی پیغه مبهردا ﷺ هیناویه تی

١- چونکه مانای (لا إله إلا الله) بریتیه له بر وانه کردن به تاغوت و
به کوهردانانی و، بر واهه هینان به خوا.

ئیسلامه و، کۆله گه گهشی نوێژده و، لوتکهی بهرزیشی
جیهادو تیکۆشانه له پیناوی خوا^١.

خواش زاناته.

(وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم)

١- أخرجه أحمد (٢٣١/٥)، والترمذي في السنن، وابن ماجه كتاب التفسير (٢٩٧٣)، وصححه بمجموع طرقه العلامة الألبانی في (الصحيحة) برقم (١١٢٢).

چوار پڻساكهی

پیشهوا محمدی کوپی عبدالوهاب

١١١٥ - ١٤٠٦ هـ

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

به‌ناوی خوای به‌خشنده، خاومنی عهرشی گه‌وره
 داواکارم له دنیاو پۆزی دواپی پشتگیریت بکات و، له
 ههر شوینیک بوی پیروژت بکات و له‌و گه‌سانه‌ت
 دابنئ، گهر شتیکی پی به‌خشرا، سوپاست بکات و،
 گهر توشی ناخۆشی بوو ئارام بگرئ و، گهر
 گوناھیکرد، داوای لیخۆشبون له خوا بکات، دیاره ئه‌م
 سئ شته ناویشانی به‌خته‌وه‌رییه.

خوا ریتمووییت بکات بۆ تاعه‌تکردنی، ئه‌وه بزانه،
 که ریتبازی پاکی ئیبراهیم ئه‌وه‌یه، که ههر ته‌نها
 خوا بپهرستی و به‌دئاکی له‌سه‌ر دینه‌که‌ی ئه‌و بی،
 ههر وه‌ک خوا ده‌فه‌رموئ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ
 إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ...﴾ جنۆکه‌و ئاده‌میزادم، ته‌نها بۆ
 په‌رستن به‌دییه‌ئناون ﴿الذاریات: ۵۶﴾.

جا که زانیت خوا بو په‌رستنی ئه‌و دروستی کردی، ئه‌وه بزانه که په‌رستن و به‌ندایه‌تی پێی ناگوتری عبادت و په‌رستن، مه‌گهر ده‌بی یه‌کخواپه‌رستی له‌گه‌ڵ بی(ته‌نها هه‌ر خوا بپه‌رستری)، هه‌روه‌ها نوێژ به‌بی ده‌ستنۆژ، پێی ناگوتری نوێژ، جا گهر له‌گه‌ڵ عبادمه‌دا شیرکی تێکه‌ڵ بوو، وه‌ک یه‌ کێک وایه‌، که ده‌ست نوێژی هه‌بی و بی ده‌ست نوێژی به‌سه‌ردابیت.

جا که زانیت گهر شیرک بو خوا بریاردان تێکه‌ڵ به‌ عبادت بوو؛ عبادمه‌ته‌که‌ تێکه‌داو کارو کرده‌وه به‌تالده‌کاته‌وه‌و، خاومنه‌که‌ی له‌ ئاگری دۆزه‌خ به‌ هه‌میشه‌یی ده‌مینیته‌وه‌، ئه‌وا بو‌ت دمرده‌که‌وئ و دهمزانی، که گرنه‌ترین شت بیزانی ئا ئه‌مه‌یه‌، به‌لکو خوا له‌م تۆره‌، که شیرک و هاوبه‌ش بریار دانه‌ بو خوا، رزگارت بکات، ئه‌و شیرکه‌ی خوا دهرباره‌ی دمه‌هرموئ: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ. وَيَغْفِرُ مَا

دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا.... خودا له وانه نابوری، که شهریکی بو
برپاربدن، جگه له مه هه رکه سی بوخوی چه زکا،
لی خۆش دمبی و عهفوی دهکا ﴿النساء: ١١٦﴾.

بو نهوهی له شیرک رزگار بیت، نهوا چوار ریسا
(قاعدة) ههیه دمبی بیزانی، که خوا له هورنن باسی
کردوه:

ریسای یه کهم (القاعدة الاولى)

نهوه بزانی، که نهو بی برپواو کافرانهی،
پیغمبهری خوا ﷺ جهنگی له دژکردن، برپوایان
به خوا هه بو، که خوا به دیهینهری به پیمبهری
گهردونه، به لام نهو جوړه برپوایه نه یخستنه ناو
نیسلام، به لگهش فهرمايشتی خوایه، که دمفه رموی:

﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا لَنَقُولَ ...

بیژه کی له ناسمان و زه‌مین‌ه‌وه پزق و پوزیتان دهدا؟
یان خاوه‌نی نه‌م گوئی و چاوانه‌تان کی یه؟
چکه‌سیکیش زیندو له مردو دهرده‌خاو مردو له
زیندو دهردینئ، کی یه به‌کاران پاده‌گا؟ زو ده‌لین:
خوا. بلئ: دهی بۆلئی ناترسن؟

پێسای دووهم (القاعدة الثانية)

ئهو بی پرپواپانه ده‌لین: ئیمه، که داوامان له‌و
بتانه کردو پومان تیپان ده‌کرد، ته‌نها بۆ نزیک
بونه‌موو تکاو شه‌فاعه‌ته‌وه بوو.

جا به لگهی بانگه‌شهی به‌ناو نزیک‌بونه‌وه له خوا،
 فه‌رمایشتی خوایه، که دمفه‌رموی: ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ
 زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ
 اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ... نه‌وکه‌سانهی،
 که له‌جی نه‌و (خوا) گه‌وره‌گه‌لیکیان بو خویان
 دیومه‌ته‌وه، ده‌لین: ئی‌مه‌هه‌ربو‌یه‌ده‌یان‌په‌رستین، تاله
 خوا نزیک‌مان گه‌نه‌وه، خوا به‌و دوه‌ره‌گایه‌تیه
 راده‌گا، که له‌ناو نه‌وندا هه‌یه، دیاره‌خودا مرو‌فی
 ده‌رون سه‌له، به‌ره‌و خو‌ی شارمزا ناکا ﴿الزمر: ۳﴾.

به‌لگهی تکاو شه‌فاعه‌تیش فه‌رمایشتی خوایه، که
 دمفه‌رموی: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا
 يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا
 عِنْدَ اللَّهِ ... غه‌یری خودا شتانی واده‌په‌رستن،

نه زيانتيكيان لي دهم، نه بهرميان بويان ههيه؛
دهشليين نه مانه لاي خودا بومان دمبن
به تكاگار ځيونس: ١٨

تكاو شفاعت دوو جوړی ههيه؛

١- تكاو شفاعه تيكي نهويستراو (ومرنه گيراو).

٢- تكاو شفاعه تيكي سهليستراو و مرگيراو.

تكاو شفاعه تي نهويستراو (ومرنه گيراو)؛ نه وديه
داوا له غهيري خوا بکړي، که نه تهنها خوا تواناي
به سهردا ههيه. به لگهش فهرمايشتي خوايه، که
دهمرموي؛ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفْعَةٌ

وَالْكَافِرُونَ هُمْ الظَّالِمُونَ ... نهی گهلي خاومن باومړان!
لهو بژيوه، که پيم داوون بيبه خشن، پيش نه ووي
پژوهه داييت؛ که نه و پژوه نه سه وداکردن
دهميني و نه تكاو نه دوستايه تي، خاونه ناسان
ناحه قي له خويان ده که ن ځي البقرة: ٢٥٤

۲- شهفاعة تىكى سه لىنراو (قبول كراو): نهو شهفاعة تهيه، كه له خودا دهخوازى، خواى شهفاعة تدريس به شهفاعة تبه خشين پايه بهرز و شكۆداره، نهو كه سهى شهفاعة تى قبول دهكرى، نهو كه سهيه، كه خوا دواى ئيزنى خوى له گوته و كردهوى رازى بىت، ههروهك خوا دمفه رموى: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...﴾ كى واهيه ههتا بو خوى ئيزنى نهدا، بتوانى تكاى لا بكا؟ ﴿البقرة: ۲۵۵﴾

رئسای سینه م: (القاعدة الثالثة)

پێغه مبه ر ﷺ به سهر خه لكانىك راگه يشت، كه عىبادهى جىاجىيان ده كرد، هه بو فرىشتهى ده په رست، هه يانبو پێغه مبه ران و پىاوچاكانى ده په رست، هه يانبو درهخت و بهردى ده په رست، هه يانبو خوړو مانگى ده په رست، جا پێغه مبه رى خوا

جهنگی له‌دژ کردن و هیجیانی نه‌بوارد، به‌لگه‌ش
 فه‌رمایشتی خوایه، که دم‌فه‌رموی: ﴿وَقَالُوا هُمْ حَقٌّ
 لَا تَكُونُ فِتْنَةٌ وَيَكُونُ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ... له
 دژیان شه‌پرکه‌ن هه‌تا ئازاوه نامینی و دین گشتی
 دینی خوا دم‌بی: ﴿الأنفال: ۳۹

به‌لگه‌ی خۆرو مانگ فه‌رمایشتی خوایه، که
 دم‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ
 وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ
 الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ... شه‌و
 و پۆز و خۆر مانگ له‌نیشانه‌کانی ئه‌ون؛ نه‌به‌ره‌و
 خۆر سوژده‌به‌رن، نه‌به‌ره‌و مانگ؛ سوژده‌بو
 خودایه‌ك به‌رن، ئه‌وانی وه‌دییه‌نا؛ نه‌گه‌ر هه‌ر ئه‌و
 ده‌به‌رستن ﴿فصلت: ۳۷

به لگهی فریشتهش نایهتی: ﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ
تَتَّخِذُوا آلَكُمْ إِبْرَاهِيمَ وَأَزْوَاجَهُمْ بَهْرَمَانِي بِهِمْ نَسَابُهُمْ
وَهُمْ يَفْهَمُونَ﴾... فهرمانی به وه نه داوه،
که فریشته و پیغه مبه ران بپهرستن آل عمران: ۸۰

به لگهی پیغه مبه ران نایهتی: ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ
يَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنِّي جَاعِلُكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ
الْمُرْسَلِينَ الَّذِينَ يَأْتُونَ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي
إِلَٰهَتَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ
مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي
نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ...

ئه وکاتهش، که خودا گوئی: ئه ری عیسی کوری
مهریه! تۆ گووتوته به و مهردمه - غهیری خودا-
دمبی ئیوه من و دایکم وه ک دوو خوا بپهرستن؟
گوئی: پاکی و بی عهیبی ههرشیای توئه، من پریم
ناکهوئ هیج شتی جگه له راستی بلیم، ئه گهر ئه و
فسهیه م کردبا خووت دهنزانی، ههرچییه کیشم

بهناخی دِلدا ببوری، تۆ دهمیزانی؛ تهنها منم که
دمربارعت هیچ نازانم، همرتۆ له ههمو نه‌دیاران
ئاگاداری ﴿المائدة: ١١٦.

به‌لگهی چاکه‌کاریش ئایه‌تی: ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ... ئەو کهسانه‌ی ئەوان
هانایان پێ دهبه‌ن، گامانیانه نزیکترن، به‌دوای هۆ
ده‌گهرێن، که بگهن به پهر و مردگاریان هیوای به‌زمیی
ئەویانه و جهر به‌زمش دهنرسن ﴿الإسراء: ٥٧

به‌لگهی دارو دره‌خت و به‌ردیش ئایه‌تی:
﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّتَّ وَالْعُزَّىٰ ۖ وَمَنْوَةَ الْثَالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ۚ ﴿١٩﴾
... ئاخۆ ئێ‌وه هه‌رت لات و عوزاتان دی‌وه؟
سێهه‌میشیان، که (مه‌نات)ه‌و په‌کی تر له
به‌ته‌کانه؟ ﴿النجم: ١٩- ٢٠

ههروها فهرموده‌ی ئه‌بی واقیدی له‌ی ئه‌ی ﷺ ، که
 گوتویه‌تی: له‌گه‌ڵ پیغه‌مبه‌ر ﷺ بو حونه‌ین
 دمرچوین، که تازه له‌ بی بروایی گه‌رابوینه‌وه، جا
 موشریکه‌کان دره‌ختیکیان هه‌بو له‌لای ده‌مانه‌وه و
 چه‌که‌کانیان پیوه‌ هه‌لدمواسی، که پییان ده‌گوت(ذات
 انواط)، ئیمه‌ش به‌دره‌ختیک تیبه‌ربوین و گوتمان:
 ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا وه‌ک ئه‌وان چۆن دره‌ختی(ذات
 انواط)یان هه‌یه، دره‌ختیکی ئاوا بو ئیمه‌ ده‌ستنیشان
 بکه‌.

رئسای چواره‌م (القاعدة الرابعة)

موشریکه‌کانی رۆژگاری ئیمه‌، له‌ پێشان سه‌ر
 سه‌خترو توندترن، چونکه‌ موشریکه‌کانی پێشان له
 کاتی خوشگوزمه‌رانیدا شه‌ریکیان بو خوا بریار ده‌داو
 له‌کاتی ناخۆشیدا دلیان له‌ شیرک پاک ده‌کردوه،

به لām موشریکه کانی رۆژگاری نێمه، شیرکه که بیان
 بهردهوامه له کاتی خوشی و ناخوشیدا، به لگهش
 نایهتی: ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
 الدِّينَ فَلَمَّا بَجَّوْنَهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ... ههركه
 سواری كهشتی دهبن، به دلی پاك له بهر خوا
 دهپارێنهوه، ئهگهر خوا نهجاتی دان و گهیانندیه
 سهر وشکانی، دهلێن: خوا شهریکی ههین﴾
 العنكبوت: ٦٥.

(وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم)

ناوهرۆك

- ١٣ بنه‌مای یه‌كه‌م : خوا به‌دیه‌ینه‌ره
- ٢٤ بنه‌مای دووم : ناسینی ئایینی ئیسلام
- ٣٦ بنه‌مای سینه‌م : ناسینی پیغه‌مبه‌ره‌كه‌تان
- ٥٠ چوار پێساكه‌ی پێشه‌وا محمدی كورێ عبدالوهاب
- ٥٤ پێسای یه‌كه‌م (القاعدة الأولى)
- ٥٥ پێسای دووم (القاعدة الثانية)
- ٥٨ پێسای سینه‌م : (القاعدة الثالثة)
- ٦٢ پێسای چوارهم (القاعدة الرابعة)

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.forumarabia.com

ئەم ناملىكەيە

سى بىنەماي سەردەكى ئىسلامىت پى
دەناسىنى ، كە برىتىن لە ناسىنى
خوای پەرودەردگار و ، ناسىنى
پىغەمبەر و ، ناسىنى ئايىنى ئىسلام
، كەبەبى ئاشناپوون بەم سى
بىنەمايە ، دىن دانامەزى و
بەتەواوى پەيرەو ناكرى. بۆيە
لەسەر باباى مەسۇلمان پىوستە لىيان
شاردزابى و دەگو پىويست
بىانناسى.

نوسىنگەي تەھسىر

بازاركو: بەرنگار

www.al-tafseer.com

E-mail: tafseeroffice@yahoo.com

ahafazey@tafseer1.com

مەزىن شەمسى دىگە (بازاركو شەمسى بازار)

2230908 - 2221695- 2518138

مەزىن: 07701387291 07504605122